משיחת ש"פ נח תשכ"א

ו. ויש לומר בדרך אפשר אז דאס איז אויך דער חילוק פון קודם המבול ביז אחר המבול, וואס קודם המבול האט מען געלעבט א סאך יארן און די טבע העולם איז געווען בתוקף משא"כ אחר המבול. וואס דאס וואס ס'איז געווען אזוי בגשמיות, ד.ה. מצד וואס איז דאס געווען אזוי בגשמיות, מצד די רוחניות העניינים, אז קודם המבול איז געווען דער תוקף הטבעיות והחומריות פון עולם, און דער מבול האט געפועלט א טהרה וזיכוך כללי בעולם, וואס דאס האט געהאלפן אז שפעטער האט דער גלות מצרים געפועלט א זיכוך והכנה צו מ"ת.

וואס דערמיט איז מען דאך אויך מבאר דעם ענין הקשת, וואס דער אויבערשטער האט געזאגט אז דאס וועט זיין א סימן אז מ'ערד זאל ניט זיין קיין מבול, פרעגן אויף דעם די מפרשים, אנהייבענדיק פון ר' סעדי' גאון, וואס איז דאס פאר א סימן, ס'איז דאך א ענין טבעי, אז בשעת דער שמש שלאגט זיך אפ אין די ענגים קומט ארויס די מראה הקשת? ענטפערט מען אויף דעם, און אזוי שטייט אויך אין חסידות, אז דער קשת איז א סימן אויפ'ן זיכוך העולם וואס ס'איז געווארן

הנחה בלתי מוגה

ע"י המבול. פאר דעם מבול איז געווען דער אויך העולם א גראבער, דערפאר זיינען אויך די ענוים, וואס ווערן מצד דעם וואס ואד יעלה מן הארץ, געווען גראב, איז בשעת די ענוים זיינען געווען גראבע, האט אין זיי ניט דורכגעלויכטן דער שמש, ווייל זיי האבן מסתיר געווען, נאר בשעת דער מבול האט אויפגעטאן א זיכוך, זיינען איצטער די ענוים איידעלע, וואס מצד דעם ווערט דער קשת.

און די תנועה פון זיכוך וואס דער מבול האט אויפגעטאן, איז דאס די תנועה פון תשובה. פאר דעם מבול איז ניט געווען די תנועה פון תשובה בעולם, אויסער אדם הראשון מיט קין'ען וואס בא זיי געפינט מען דעם ענין התשובה, איז בא זיי איז דאס געווען מצד א העכערן ענין פון עולם, מצד דעם ענין פון ג"ע וואס אדה"ר איז דאך געווען אין ג"ע והי' יציר כפיו של הקב"ה, און אויך קין נולד בג"ע, וואס ס'איז דאך געווען א תשובה נעלית וכמבואר בכהאריז"ל אז קין האט זיך אפגעלערנט פון אדם'ן אדער אדם האט זיך אפגעלערנט פון קין'ען, אבער אין וועלט איז ניט געווען דער ענין התשובה.

ס'איז געווען איינע פון די צוויי קצוות. עס זיינען געווען צדיקים שלמדו תורה וקיימו מצות, עכ"פ די ששה מצות וואס מען האט געגעבען אדם'ן האבן דאך די צדיקים שבכל דור זיי מקיים געווען, אויך האט מען געלערנט תורה ווי עס שטייט דאך אז אדה"ר האט געלערנט תורה מיט שת'ן, און שת האט עס איבערגעגעבען ווייטער, בכל דור ודור, נוסף אויפ'ן הכרח אז זיי האבן געלערנט תורה פון דעם וואס זיי האבן מקיים געווען מצות האט דאך געמוזט זיין דער לימוד התורה שתלמוד מביא לידי מעשה. אויך איז געווען דער צוויי-טער קצה פון מלאה הארץ חמס, אבער די תנועה פון תשובה איז ניט געווען.

ווי די גמרא דערציילט אין סנהדרין אז נח האט זיי מעורר געווען בתשובה און עס האט ניט געהאלפן. אע"פ אז אין מדרשים איז פראן אז חנוך ומתושלח האבן מקהיל קהלות געווען ועוררו לתשובה, איז אבער אין תושב"כ און אין גמרא ניטא קיין מקור אויף דעם, און ס'איז ניט קענטיק דער ענין, וואס אזוי זעהט מען דאך אויך אז אין תיבה איז אריינגעגאנגען נח ובניו ונשי בניו וכו', און וואו זיינען געווען די בעלי תשובה פון חנוך ומתושלח, זעהט מען דאך דערפון אז קיין בעלי תשובה זיינען אינגאנצן ניט געווען.

וואס דאס איז מצד די חומריות העולם שהי' קודם המבול, איז צדיקים זיינען געווען, אבער תשובה שענינה הוא ההזדככות, אזא ענין איז ניט געווען, ווייל די וועלט איז געווען יעמולט גראב.

און דאס איז אויך וואס אין נבואת יחזקאל רעכענט ער אויס דריי, איינער פון זיי איז נח, שטייט אז די דריי ראו עולם חדש, איז וואס איז די התחדשות וואס נח האט געזעהן - די תנועה פון תשובה.

און צוליב אט דעם עולם חדש, האט געדארפט זיין אינמיטן א מבול, ווארום יש מיש דארף זיין אינמיטן אין באמצע, איז צווישן דעם עולם שהי' קודם המבול מיטן עולם חדש האט געדארפט זיין אינמיטן דער ביטול שע"י המבול. וואס דורך דעם האט זיך אויפגעט-אן דער עולם חדש פון תשובה.

הנחה בלתי מוגה

וואס דאס איז דאך אויך מתאים מיטן פירוש הפשוט פון עולם חדש ראה, וואס עולם חדש מיינט דאס די וועלט אין וועלכע מיר געפינען זיך, עולם הזה, איז דאך ידוע דער אופטוא פון עוה"ז אויף עולמות העליונים אז אין עוה"ז דוקא איז דא דער ענין התשובה. כמבואר בארוכה בכ"מ, און די נקודה איז, ווייל אין עוה"ז געפינט זיך עצמות, וואס פון אים דוקא, וואס ער איז נמנע הנמנעות, איז דא דער כח פון תשובה להפך זדונות לזכיות.

ז. ועפי"ז יש לבאר גם דעם טעם פון דעם וואס שטייט אין זוהר שנח לא התפלל על אנשי דורו. איז פארוואס טאקע האט ער ניט מתפלל געווען אויף זיי און ניט מלמד זכות געווען אויף זיי, איז דער טעם אויף דעם, ווייל בא אים אליין איז ניט געווען די תנועה פון תשובה, און אויף מלמד זכות זיין אויף יענעם, דארף מען דאס אליין איבערלעבן.

כידוע די מעשה פון בעש"ט - די מעשה האב איך ניט געהערט פון כ"ק מו"ח אדמו"ר, במילא רייד איך ניט אין דעם קיין פרטים - אז בא איינעם פון זיינע תלמידים איז ניט געווען דער ענין פון מלמד זכות זיין. האט דער בעש"ט געמאכט כמה ענינים וסיבות אז יענער איז געקומען פרייטיג פארנאכט זייער שפעט, איז אז ער האט געזעהן ווי שווער עס קומט אן שמירת שבת, האט ער שוין אנגעהייבן מלמד זכות זיין.

וואס דאס איז דאך דער אמת'ער דין ומשפט וואס עס וועט זיין בא משיח'ן, כמבואר בשיחת שמח"ת פון איין און דרייסיג יאהר צוריק, אז א אמת'ער דין ומשפט איז ניט וואס דער דיין זעהט נאר יענעמס מעשה אליין, נאר דער דיין דארף זיך אריינטראכטן און אויסגעפינען די סיבות וואס האבן געבראכט יענעם דערצו, און דאס וועט זיין דער דין ומשפט פון משיח'ן, והי' צדק אזור מתניו, וואס מצד דעם איז ושפט בצדק דלים, אז אפילו אויף דלים וועט ער אויך געפינען א זכות.

און דערפאר איז נח וואס ער אליין האט דאס ניט איבערגעלעבט, האט ער ניט מלמד זכות געווען, ווארום דער וואס האט ניט געהאט קיין נסיונות, עכ"פ ניט קיין נסיונות קשים, קען גארניט פארשטיין ווי איז שייך ניט פאלגן דעם אויבערשטן, דערפאר נח לא התפלל על אנשי דורו, ווייל אויף מלמד זכות זיין אויף יענעם, דארף מען דאס אליין איבערלעבען.

וכידוע דער סיפור פון מיטעלן רבי'ן אז אמאל האט ער מפסיק געווען אינמיטן יחידות ווייל ס'איז געקומען צו אים איינער און געבעטן א תיקון אויף א ענין מבהיל, וואס דער מיטעלער רבי האט עס ניט געקענט געפינען בא זיך אפילו בדקות דדקות. דערפאר האט ער מפסיק געווען פון יחידות, ביז ער האט געפועלט אין זיך דעם ענין התשובה.

ח. און דאס איז אויך דער ענין וואס עס שטייט אויפ'ן קשת, אז דאס איז א ברית עולם, ולכאורה, דער גאנצער ענין איז דאך שייך מערניט ווי מצד דעם מלאה הארץ חמס, בשעת אבער אז עס וועט זיין דער ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, איז דאך ניט שייך דער גאנצער ענין, הייבט וואס איז דער פשט אז דאס איז א ברית עולם? נאר דער ענין איז, כדאיתא בזוהר, אז בשעת מען וועט זעהן דעם קשת בגוונין

הנחה בלתי מוגה

נהירין צפה לרגליו של משיח, וואס דער ביאור אין דעם איז, דער ענין פון משיח׳ן וואס אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, די תנועה פון זיכרון ותשובה בכללות העולם, און דאס איז דער ענין הקשת, די תנועת הזיכרון כנ"ל, וואס מצד דעם הייסט עס ברית עולם, ווײלע דאס איז שייך אויך לעתיד.

דערמיט ווערט מען אויך פארשטיין וואס אמאל רעדט מען אין דעם חסרון פון נח׳ן שמי המבול נקראים על שמו, און אמאל זעהט מען די מעלה אין נח׳ן, וואס ער זאגט כאשר נשבעתי מעבור מי נח גו׳ מקצף עליך ומגער בך, נאר דער פשט אין דעם איז, ווײלע אין נח׳ן איז דא ביידע תקופות. קודם המבול ואחרי המבול. מצד די תקופה שקודם המבול, וואס יעמולט איז נאך ניט געווען די תנועה פון תשובה, איז לא התפלל על אנשי דורו און דערפאר זיינען מי המבול נקראים על שמו, מי נח. אבער די תקפוה שאחרי המבול, וואס דאס האט אויפגעטאן די תנועה פון תשובה, איז דאס ברײנגט דעם נשבעתי גו׳ מקצף עליך ומגער בך, וואס דאס איז דער גילוי פון משיח׳ן שע"י הקדמת התשובה.

משיחת ש״פ נח תשכ״ד

ב. ועפהנ"ל יובן דבר נפלא, וכאמור כמה פעמים שעל דברים הפשוטים ביותר אין עומדים עליהם המפרשים, וזה בנוגע לז' מצות ב"נ הנמנו ברמב"ם הל' מלכים. ובספר מאורי אור מביא סימן ע"ז א' ב' ג' ד' ה' ו' ז'.

ולכאו' הי' צ"ל א' מהמצות ב"נ מצות שבת, שזה ענין הראשון שראה אדה"ר ששת ימים עשה וביום השביעי שבת וינפש. וענינים האחרים כמו גזל וכדומה הרי לא הוו שייכים לאדה"ד, דהרי הי' יחידי בעולם. משא"כ שבת שזה הי' הענין הראשון. ולפועל אנו אומרים ששבת אינו מן המצוות ב"נ. ואדרבה עכו"ם ששבת חייב מיתה, ומצות שבת ניתנה אחר מ"ת.

ויובן עפהנ"ל דההוראה של המבול הוא שלא רק שצ"ל בא אל התיבה הוא בעצמו אלא צ"ל ולא אוסיף, שיציל את העולם כולו. ולכאורה איך אומרים לאיש פרטי שיכלול בעצמו כל העולם, והוא בדוגמת מרע"ה שהתפלל על עושי העגל.

<u>הנחה פרטית בלתי מוגה</u>

ולכאורה איזה שייכות יש לו לעושי העגל, ואם מצד העדבות הדי זה נעשה ע"י הבדית בעדבות מואב. וגם הענין של מי שיש בידו למחות ולא מיחה גם אין שייך גבי', הדי הוא הי' בהר והם היו בכלל של "ובמשך היובל" (דק אז) "יעלו בהר". והוא הי' בתכלית הקדושה וגם על גופו אומדים "לחם לא אכל ומים לא שתה", והם למטה עשו את העגל, וכידוע שזה חטא של נחש הקדמוני.

ואעפ"כ זה מעלת מדע"ה שהתפלל על כאו"א, אפי' על עושי העגל. לא כנח שהציל דק עצמו, ולא כאבדהם הגם שכנ"ל "הנפש אשד עשו בחדן" מ"מ התפלל דק אם יש עשרה צדיקים בהעיד ואם לאו ואבדהם שב למקומו, משא"כ משה שהתפלל גם על עושי העגל, ותפלתו הי' כ"כ גדולה עד ואם אין מחני נא מספרך, דהיינו שכל מציאותו תלוי בהם.

וחידוש זה נעשה ע"י מ"ת שנתבטל הגזידה של עליונים לא ידדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, ונעשה חיבור של עליונים ותחתונים, שזה אפ"ל מצד נמנע הנמנעות, שתודה יהי' בלמטה יותד "הלמצדים ידדתם ויצה"ד יש ביניכם", כמבואד שדק בעוה"ז יש ענין התשובה מצד הסובב, שזה נעשה ע"י מ"ת שזה ע"י כח העצמות.

וכמו שמצד נמנע הנמנעות הוא מחבר מטה עם מעלה כמו"כ מחבר משה עם עושי העגל, הגם שהיו בא"ע כנ"ל, ע"ד בנוגע לעליונים ותחתונים שהי' גזידה שלא יהי' חיבוד ביניהם, וכפי' המגיד גזידה מלשון גזוד - אפגעשניטן - ומ"מ חבדם, עד"ז הוא בנוגע למשה ועושי העגל.

ועד"ז הוא בשבת, דעל שבת אי' הל' מתנה טובה, וכן בתודה ג"כ איתא הלשון מתנה. דלכאו' מדוע דק שבת נק' מתנה טובה והא קלות שבקלות וחמודות שבחמודות שווים, וכדאי' בתניא פכ"ד.

(חסד קצת).. אלא הפי' הוא דדק שבת נק' מתנה משום דבדבד הוי' נבדא העולם, ודיבוד זה מהווה את העולם בכל דגע ודגע ואפי' בשבת, מ"מ שבת מקדשא וקיימא ויש בשבת הענין של שביתה, דהדי בכלל יש הענין של ולא ישבותו, ואי' במדדש יכול יהא יושב בטל ת"ל ששת ימים תעשה, ע"ד שיש דיעה שהוא מ"ע. מ"מ הענין של שביתה הוא מצד זכד למעשה בדאשית. אבל לכאו' מה זה שייך לעולמות שמתהווה תמיד בהדבד הוי', וא"כ מה שייכות לו הענין של שביתה. אלא הפי' הוא דענין זה הוא אחד מ"ת, שהדי קודם מ"ת הי' הגזידה.

אבל לאחד מ"ת שנתבטל הגזידה יש הענין של למעלה מעולם בעולם. וזה המתנה - שנתן ענין השביתה שהי' למעלה - למטה, וזה ע"ד ענין מ"ת. ולכן בב"נ אתי שפיד ענין של שבת, דענין זה שייך דק אחד תכלית הענין של מעשה בדאשית, שכוונתו הוא ענין מ"ת. (חסד קצת).

ועפ"ז יובן שזה שעכו"ם ששבת חייב מיתה יודעים מו"לא ישבותו" ולכאו' מה שייכות יש בין פי' הפשוט בהפסוק עם הדדשה שדדשו דז"ל בפסוק זה. אלא הקישוד הוא דמשום שצ"ל סדד העולם זדע וקציד, קוד וחום, קיץ וחודף, יום ולילה, וא"ל הענין של שבת דק אחד מ"ת, משא"כ בלא"ה ה"ז משנה מעשה

בראשית והוה מרידה במלכות וחייב מיתה.

ועפ"ז יובן הרמב"ם שכתב שלא רק עכו"ם ששבת חייב מיתה, אלא אפילו חידש מצוה מדעתו כמו ששבת בב' בשבת ג"כ חייב מיתה. דהוא כנ"ל שצ"ל סדר העולם, ואם עושה שביתה שזה למע' מעולם, וזה חידש דבר שמחדש סדר למע' מעולם שזה היפך של וחי בהם, שזה בסדר העולם.

וההוראה מזה: שאחר מ"ת צ"ל חיבור הפכים - בא אל התיבה שלא להתפעל מהעולם, ועכ"ז לעשות דירה בתחתונים. וזה ע"י מ"ת, לחבר הפכים עד שעושים בעולם גופא הענין של שבת - יום שכולו שבת שלא יהי' עוד השמש לאור אלא הוי' יאיר. וזה יהי' לע"ל שיהי' העולם במציאותה כלי לאלקות.